

Stockholm, 2016-06-30

Ert dnr: UD2016/09273/IU

Utrikesdepartementet
103 39 Stockholm

Avs:

Global Utmaning
Birger Jarlsgatan 27
111 45 Stockholm
info@globalutmaning.se
08-787 21 50**Remissvar med förslag på ändringar i regeringens skrivelse Policyramverk för det svenska utvecklingssamarbetet, dnr UD2016/09273/IU**

Tankesmedjan Global Utmaning välkomnar regeringens skrivelse Policyramverk för det svenska utvecklingssamarbetet, dnr UD2016/09273/IU, och lämnar härmed sitt remissvar. Skrivelsen lyfter inledningsvis att Sverige ska vara ledande i att bekämpa fattigdom, orättvisor och främja hållbar utveckling, därför vill Global Utmaning i sitt remissvar framför allt fokusera på att en urban dimension och vikten av folkhälsa lyfts ytterligare för att bättre spegla samtida utmaningar, men även delge generella synpunkter på strategi, samverkan, och genomförande.

Generella synpunkter

- *Den urbana dimensionen är begränsad i skrivelsen.* Idag är världen övervägande urban, då ca 55% av den globala befolkningen bor i städer. Under nästkommande 20-årsperiod beräknas den urbana befolkningen öka till över 70%. Den största ökning kommer att ske i städer i Afrika söder om Sahara. Det innebär att vi ska bygga lika mycket ny stad som har byggts under hela mänsklighetens historia. Vi ser redan framväxten av allt fler Meta-städer, dvs med befolkning på över 20 miljoner invånare. Dessutom lever redan idag en 1/7 - i miljard - i informella slumområden. Men ojämlikheten i städerna ökar inte bara globalt utan även inom de rikare länderna. 70% av energianvändningen sker i städerna samtidigt som 70 % av BNP genereras där. Vi kan därför inte åstadkomma effektiva klimatåtgärder och fattigdomsbekämpning om större fokus inte läggs på stadsnivån. Dessutom är de mest akuta samtida utmaningarna såsom migration, radikalisering och icke-resilienta finanssystem, arbetslöshet, och segregation överhängande urbana företeelser.
- *Global Utmanings rapport "Urbaniserad Värld - nya steg mot hållbara städer"* (<https://www.globalutmaning.se/rapporter/urbaniserad-varld/>) diskuterar den snabba urbaniseringen och hur det innebär både nya hot och möjligheter, något som utvecklingssamarbetet tydligare måste ta i beaktning. Rapporten "*Ledarskap för Hållbara Städer*" (<https://www.globalutmaning.se/rapporter/ledarskap-for-hallbara-stader-en-internationell-utblick/>) visa att politiskt ledarskap är avgörande för global hållbar utveckling. Global Utmaning

publicerar en ny rapport i september 2016, "*Nordic Urban Ways – local governance for sustainable urban development*", som kommer att presenteras på Habitat III konferensen i Quito. Ytterligare bidrag till hur Nordiska lokala arbetssätt för en hållbar utveckling som kan fungera som goda exempel globalt, framför allt för mottagarländer.

- ***Skrivelsen saknar en helhetssyn på urban och rural utveckling.*** Urbaniseringen måste ses som en del av en mer omfattande transformation som inkluderar förändringar i den globala ekonomin och som omfattar både stads- och landsbygdsområden. Också viktigt är att urbanisering fördelar bredare regioner, och inte bara tätörterna inom städerna själva. I skrivelsen förekommer orden 'urban/urbanisering' tre gånger, ordet 'städer' två gånger, och ordet 'stadsplanering' en gång. 'Stadsutveckling' finns inte med.
- ***Hälsa bör ha en mer betydande roll i skrivelsen.*** Hälsa som ekonomisk och social tillväxtfaktor är ingen ny företeelse. Hur hälsa kan påverka samhällets utveckling har under senaste tid blivit en alltmer angelägen fråga genom behovet av att stärka ekonomier i en globaliserad värld. Den globala hälsan är föränderlig med urbanisering, migration och ekonomisk utveckling, därmed måste både de 'gamla' och 'nya' hoten mot folkhälsan beaktas; de smittsamma sjukdomarna som finns kvar trots enkla att bota, samt de välfärdssjukdomar och antibiotikaresistens som ökar, både i låg- och höginkomstländer. Skrivelsen måste belysa den problematiken.
- ***Global Utmanings rapport "Global Hälsa i perspektiv"***
(<https://www.globalutmaning.se/rapporter/global-halsa-i-perspektiv/>) ger exempel på hur folkhälsa och det globala målen om hälsa i Agenda 2030 är en integrerad del i samhällsutvecklingen. Den tar även upp goda exempel som biståndet kan lära av i sin framtida inriktning. Agenda 2030 tar upp de integrerade perspektiven på ett systematiskt vis, något som skulle kunna vara betydligt starkare i skrivelsen.
- ***Sverige måste visa tydligare ledarskap på hälsoområdet.*** Sverige har en lång tradition av institutionella hälsosystem och framgångsrikt SRHR-arbete, något som anses tabu att tala om i många länder. Sverige bör visa på starkare ledarskap i dessa frågor och påvisa vikten av att andra länder tar SRHR-frågor på allvar.
- ***Skrivelsen bygger till stor del på ett föråldrad synsätt*** som negligerar nutida globaliseringstrender, urbanisering, migration och ekonomisk utveckling. Ordet 'landsbygd/en' omnämns elva gånger, 'jordbruk' likaså elva gånger. Urban utveckling bör ha en betydligt mer framträdande roll i skrivelsen.
- ***En feministisk utrikespolitik bör genomsyra hela policyramverket,*** perspektiv likaså inriktningar. Skrivelsen beskriver inte genomförande på politisk nivå eller uppfyllnad av Agenda 2030. Kvinnor i fredsprocesser tas upp i skrivelsen, men inte *hur* det svenska utvecklingssamarbetet ska stötta processen.
- ***Skrivelsen identifierar inte vilka aktörer som ska samarbetas med,*** samt vilka de *lokala aktörerna* är, något som blir avgörande för det svenska utvecklingssamarbetet.

- *Skrivelsen saknar en bredare koppling till hur samverkan med näringsliv, forskning och andra politiska nivåer (framförallt städer) ska ske.*
- *En skrivelse om att Sverige tar plats i FN:s säkerhetsråd* samt kommer inneha ordförandeskapet bör nämnas samt visa på hur de svenska prioriteringarna där kan kopplas samman och förstärka det svenska utvecklingssamarbetet.
- *Skrivelsen saknar skrivning om utmaningarna i världen* (särskilt arbetslöshet, flyktingar och klimatförändringarna) samt deras omfattning och konsekvenser. Situationen kräver att vi inte bara kan fortsätta med "business as usual - more of the same is not good enough". Det krävs en reform av utvecklingssamarbetet för att bemöta samtida och framtida utmaningar och för att genomförandet av Agenda 2030 ska vara möjligt. Lösningssorienterade skrivningar som att acceptera urbanisering, ta med kvinnor i beslutsprocesserna och skapa gröna jobb är ett försök till mer effektiv instrumentalisering med rimlig sannolikhet för måluppfyllnad.
- *Global Utmanings rapport "The Nordic Way – globala vägval och nordisk förändringskraft"* (<https://www.globalutmaning.se/rapporter/the-nordic-way-2/>) visar på vilken kapacitet som behövs i Norden för att möta morgondagens utmaningar. För att rikta biståndet mot utveckling är det viktigt att se till goda exempel.

Förslag på ändringar:

3. Perspektiv i det svenska utvecklingssamarbetet

- *s 10. Hålla isär perspektiv och tematiska inriktningar.* Bild 1 visar två grundläggande perspektiv och tre tematiska perspektiv som ska genomsyra åtta tematiska inriktningar för det svenska utvecklingssamarbetet. Perspektiven och inriktningarna överlappar tematiskt och är i strukturen inkonsekventa. Bland annat förekommer 'global jämställdhet' som både ett genomsyrande perspektiv och som en enskild inriktning. Värden som 'jämlig', 'inkluderande', och 'rättigheter' bör heller inte användas i de tematiska inriktningarna då de redan återspeglas i perspektiven som genomsyrar hela utvecklingssamarbetet. **Vi föreslår följande ändringar inom de tematiska inriktningarna;** Fredliga samhällen, Demokrati och rättsstat, Hälsa, Utbildning och forskning, Migration, Ekonomisk utveckling, Miljö- och klimatmässigt hållbar utveckling och hållbart nyttjande av naturresurser. **Vi föreslår därmed att följande perspektiv systematiskt genomsyrar de tematiska inriktningarna:** Fattiga människors perspektiv, Rättighetsperspektiv, Jämställdhet och inkludering, Konfliktförebyggande, och Urbanisering.

Kapitel: Jämlig hälsa

- *Kapitlet 'Jämlig hälsa' – otydligt. Det refereras inkonsekvent kring benämningarna "fattigare länder", "låginkomstländer", "dessa länder" i större delar av kapitlet. En tydligare bild av globala hälsotrender efterfrågas, var i världen ska olika utvecklingssamarbeten och insatser riktas? I och*

med att biståndet förändras och gränser mellan u- och i-länder suddas ut, måste skrivelsen tydliggöra *vilka* länder, regioner, aktörer Sverige har olika typer av utvecklingssamarbeten med, *vilka* insatser som prioriteras, *vilka* "smittsamma sjukdomar" och "icke-smittsamma sjukdomar" som det handlar om, samt *vilka* "lokala aktörer" det syftas till.

- s. 32. "Jämlig hälsa". De centrala utgångspunkterna skiftar mellan systemperspektiv på hälsa, samt hälsa som en rättighet, och hälsopåverkan med kopplingar till klimat och säkerhet. **Förslag är att tydliggöra de olika delarna**, framför allt att skilja hur det svenska utvecklingssamarbetet ska bidra till förebyggande hälsa samt bidra till att stärka hälsosystem och sjukvård.
- s. 32. "Jämlig hälsa". En diskussion kring svenska och internationella **aktörer saknas i avsnittet**.
- s. 33. "Regeringens bedömning motiveras av följande förhållanden". I detta stycke blir det tydligt hur hälsa är har en direkt eller indirekt inverkan på samtliga inriktningar för det svenska utvecklingssamarbetet. Stycket brister i en otydlig struktur på vad som är direkta och indirekta påverkan på hälsan, förebyggande hälsoinsatser samt sjukvård, skador och sjukdomar. **Tydliggör de olika kopplingarna till hälsa**, samt orsakerna till ohälsa och hur utvecklingssamarbetet bidrar till stärkta hälsosystem.
- s. 34. "Trots detta dör fortfarande många fattiga människor i sviterna av smittsamma sjukdomar som inte borde vara dödliga". **Ett urbant perspektiv på smittsamma sjukdomar saknas**. Dessa smittsamma sjukdomar är framför allt kopplade till sanitet, mat, vatten och trångboddhet. Många i slumområden kring städer. Här spelar även vacciner en stor roll för att få bukt på många smittsamma sjukdomar så som kolera, tuberkulos, rotavirus med fler. Ordet 'vaccin' omnämns i skrivelsen två gånger, något som borde uppmärksammas betydligt mer som förebyggande insatser för god hälsa.

Tillägg i hela ramverket: En urban dimension

- s 1. Tillägg i 6:e stycket: kommuner
- s 3. Tillägg i 1:a stycket: Sverige har en komparativ fördel inom flera områden, tex stadsbildning, kommunala institutioner och stadsutveckling
- s 4. Tillägg i sista stycket: När man beskriver ojämlig fördelning måste man lägga till att störst är ojämlikheten i städerna
- s 5 Kommentar i första stycket: Denna beskrivning är felaktig och daterad. Tillägg: urban fattigdom samt referens till städerna som generatorer för ökad tillväxt
- s 5. "Även om fattigdomen i städerna ökar något, bor de flesta av världens fattiga på landsbygden." FN befolkningsprognos visar att städerna kommer att öka med 3,5 miljarder människor till år 2050 och det är till stor del slummen som kommer att växa. FNs World Urbanization Prospects report skriver "Today, despite the comparative advantage of cities, urban areas are more unequal than rural areas and hundreds of millions of the world's urban poor live in sub-standard conditions. In some cities, unplanned or inadequately managed urban expansion leads to rapid sprawl, pollution, and environmental degradation, together with unsustainable production and consumption patterns".

- s 5. *Kommentar i 4:e stycket:* respekten för mänskliga rättigheter borde sättas i relation till urbanisering och politisk organisering i städer
- s 6. *Kommentar i första stycket:* Stigande havsnivåer måste relateras till kuststäder och att en stor del av världens befolkning bor i dessa områden
- s 6. *"Bland de mest sårbara för klimatförändringarna återfinns fattiga småbrukare, oftast kvinnor, och deras familjer. Klimatförändringarna innebär försämrade möjligheter till försörjning, särskilt för människor som lever i fattigdom på landsbygden."* Slumområden kring städer expanderar kraftigt och de fattiga befinner sig ofta i områden som är mycket utsatta för klimatförändringar. Alltfler experter hävdar att fattigdomen håller på att urbaniseras. Det finns lika stor fattigdom i städerna men tar sig i olika uttryck. Om länderna skall få en positiv ekonomisk och demokratisk utveckling så behöver man stödja städernas slumområden. Det finns inget land i världen som har utvecklats där inte förändringarna med mekanisering och bättre grödor på landsbygden har gått hand i hand med en omfattande ekonomisk utveckling i städer och urbanisering.
- s 6. *"En allt större andel av världens fattiga lever i länder med mycket svaga institutioner. Många institutioner har alltför låg kapacitet..."* Vi föreslår följande tillägg: *"En allt större andel av världens fattiga lever i länder med mycket svaga institutioner. Många institutioner, både nationellt och lokalt, har alltför låg kapacitet..."*
- s 6. *"Offentliga institutioner har också en avgörande roll när det gäller att skapa förutsättningar för ett gott företags- och investeringsklimat..."* Vi föreslår följande tillägg: *"Offentliga institutioner på alla nivåer har också en avgörande roll när det gäller att skapa förutsättningar..."*
- s 6. *"En inkluderande och hållbar samhällsutveckling ställer höga krav på en utveckling av välfärdsstat och offentlig resursmobilisering."* Vi föreslår följande tillägg: *"En inkluderande och hållbar samhällsutveckling ställer höga krav på en utveckling av välfärdsstat och offentlig resursmobilisering, både nationellt och lokalt."*
- s 7. *"Trots stora framsteg inom hälsoområdet saknas dock fortfarande fungerande hälso- och sjukvårdssystem och därmed tillgång till adekvat hälsovård i många delar av världen, inte minst i sviktande stater, i humanitära katastrofer i avlägsna delar på landsbygden. Sambandet mellan fattigdom och ohälsa är tydligt."* Vi föreslår följande tillägg: *"Trots stora framsteg inom hälsoområdet saknas dock fortfarande fungerande hälso- och sjukvårdssystem och därmed tillgång till adekvat hälsovård i många delar av världen, inte minst i sviktande stater, i humanitära katastrofer, i avlägsna delar på landsbygden samt även i informella slumområden i städer."*
- s 7. *"Medan Asien det senaste halvseklest stått för huvuddelen av den globala befolkningsökningen förskjuts den rollen till Afrika söder om Sahara."* Vi föreslår följande tillägg: *"Medan Asien det senaste halvseklest stått för huvuddelen av den globala befolkningsökningen förskjuts den rollen till Afrika söder om Sahara, där majoriteten av ökning kommer att ske i städer."*
- s 7. *Kommentar i sista stycket:* social oro måste relateras till att den är särskilt stor i stora informella urbana områden

- s 18. Tillägg i 1:a stycket (i boxen): effektiva och hållbara städer
- s 19. Tillägg i 1:a stycket: green buildings (som ju världsbanken särskilt uppmärksammat)
- s 19. Tillägg i 2:a stycket: En mening som beskriver att migrationen är överhängande urban och att flyktingar numera i majoritet kommer till städer och inte till läger på landsbygden.
- s 24. "Trots stora framsteg brottas fortfarande många låginkomstländer med både djup och utbredd fattigdom. I många medelinkomstländer är bilden delad mellan en god, ofta urban, ekonomisk utveckling och en kvarstående omfattande fattigdom på framför allt landsbygden". Kommentar: Det finns en bättre ekonomisk utveckling i städerna i nuläget men det är många som inte får ta del av detta växande välstånd.
- s 24. "Detta område anknyter till flera mål inom Agenda 2030..." Vi föreslår tillägg: **mål 11 om hållbara städer och samhällen.**
- s 26. Tillägg i 3:e stycket: decentralisering, kommuner, städer måste nämnas
- s 27. Tillägg i 3:e stycket: städer måste nämnas
- s 31. Kommentar i 1:a stycket: Enligt UNHCR befinner sig 6 av 19 flyktingar i urbana områden. I många fall har de inte rätt till assistans om de befinner sig i städer, och inte i flyktingläger. Därför bör urbana flyktingars situation särskilt beaktas.
- s 35. Tillägg i 1:a stycket, boxen: Eskalerande urbanisering är en övergripande samhällsutmaning
- s 42. Tillägg i 3 stycket: central – lokal nivå
- s 44. Tillägg i 1:a stycket: borde inkludera kommuner/lokalt styre
- s 45. Tillägg i 3:e stycket: borde inkludera kommuner/lokalt styre
- s 46. Tillägg i 3:e stycket: borde inkludera kommuner/lokalt styre

Med vänlig hälsning,

Johan Hassel, vd

Rosanna Färnman, projektledare Hälsa och utveckling

Elin Andersdotter Fabre, projektledare Hållbara städer

Tankesmedjan Global Utmaning